

Balandžio 26 d. 17 val. **Juozo Miltinio dramos teatre** atidaroma lietuvių kilmės Vokietijos poetės ir grafikės **Aldona Gustas** paroda „**Moterys su burnomis**“.

Goethe' s instituto kartu su Browse Gallery (Berlynas) kuruojama paroda „**Moterys su burnomis**“ jau buvo eksponuojama daugelyje Lietuvos miestų.

„Juozo Miltinio dramos teatras – tai legenda, kuri yra žinoma ir Vokietijoje. Kita legenda yra poetė ir menininkų grupės „Berlyno dailininkai-poetai“ steigėja Aldona Gustas. Džiaugiamės, kad jos parodą panevėžiečiams galime pristatyti šioje garsioje vietoje“, – sako Goethe' s instituto Vilniuje vadovas Detlef Gericke.

Aldona Gustas gimė 1932 m. Šilutės rajone, čia ir Klaipėdoje prabėgo jos vaikystė. Per Antrąjį pasaulinį karą jos šeima bėgo iš tėvynės ir 1945 m. pasiekė (Vakarų) Berlyną, kur menininkė gyvena iki šiol. Sulaukusi 26-erių ji pradėjo kurti eilėraščius ir nuo tada yra išleidusi dešimtis poezijos knygų. Kai kurie jos eilėraščiai virto dainomis, buvo išversti į lietuvių, lenkų, ispanų, prancūzų ir kitas kalbas. Iki devynerių Aldona Gustas dar kalbėjo lietuviškai. Kai jos šeima atsidūrė Vokietijoje, ji ėmė kalbėti, o vėliau ir rašyti vokiškai. Poetės teigimu, vokiečių kalba jai vis dar turi kažkokio „užsienietiško žavesio“, ji jaučiasi lyg būtų prašalaitė, kurios šaknys – lietuviškos, net jei ji ir nemoka rašyti šia kalba.

Daug metų Aldona Gustas priklausė Vakarų Berlyno ir Kroicbergo menininkų ir literatų bendruomenei ir bičiuliavosi su tokiais menininkais, kaip Günteris Bruno Fuchsas, Robertas Wolfgangas Schnellis ar Günteris Grassas. Pasinaudojusi šiais ryšiais ir siekdama sujungti literatūrą su tapyba, 1972 m. ji įsteigė menininkų grupę „**Berlyno dailininkai-poetai**“ (**Berliner Malerpoeten**). Šiai legendinei grupei priklausė 14 tapančių rašytojų ir rašančių tapytojų, kurie išdrįso realizuoti dvejopus gebėjimus – meniniu požiūriu ganėtinai skirtingai, kiekvienas pagal savo išsivaizdavimą ir savo paties sudėliotus akcentus. Aldona Gustas buvo ne tik grupės „motina“, bet ir jos vadovė, kuratorė ir vadybininkė. Remiama Goethe' s instituto ji organizuodavo dailininkų-poetų parodas Pietų Amerikoje (Karakase, Medeljine, Buenos Airėse) bei Pietvakarių Europoje (Bruselyje, Romoje, Nansi, Strazbūre, Bordo ir pan.) Be to, ji yra išleidusi keletą Berlyno dailininkų-poetų antologijų.

Savo pačios grafikos darbus Aldona Gustas eksponavo ir personalinėse, ir grupinėse parodose. Cikle „**Moterys su burnomis**“ puikiai atsiskleidžia pagrindinės Aldonos Gustas poetinės ir pieštinės kūrybos temos: meilė, erotika, moteriškumas, Berlynas. Dauguma darbų iš gausios piešinių serijos „Moterys su burnomis“ buvo nupiešti 20 a. 10-ajame deš. ir anksčiau niekur neeksponuoti. Tai minimalistiniai mažesnio ir didesnio formato (50×32 ir 50×65 cm) piešiniai, kuriuose išryškėja paslaptingai sulinkę nuogi moterų kūnai, pateikti gausybe fantazijos kupinų variacijų, tarsi siūbuojantys lenktomis linijomis, kurios tai

neryškiai, tai gana aiškiai nubrėžia krūtų ir lyties organų kontūrus bei jų sąlytį arba netikėtai virsta keistomis žuvų ar paukščių figūromis. Dažniausiai tai juodos linijos baltame popieriuje, rečiau – baltos rudame ar spalvotame, tačiau beveik visada akcentą joms suteikia mažučiai šokčiojantys ryškiai raudoni brūkšneliai ar taškai – burnos.

Impulsą sukurti piešinių ciklą „Moterys su burnomis“, kaip teigia Aldona Gustas, suteikė ilgalaikis stebėjimas, kaip savo kūryboje moteris vaizduoja jos kolegės. Stebint dailininkes jai krito į akis „dresuota“ burnų ir plaukų vaizdavimo maniera. Aldonos Gustas manymu, tai vyraujančių grožio idealų pinklės, kurių ji, kaip moteris menininkė turinti saugotis. Piešinių ciklą „Moterys su burnomis“ reikėtų vertinti kaip – jos pačios žodžiais tariant – „kaprizingą“ stereotipinio moteriškumo vaizdavimo kritiką. Šio ciklo piešiniuose burnos ir plaukai nuolat juda, tarytum kalba, išvaduoti iš visuotinių grožio idealų pančių. Šią Aldonos Gustas laisvę ir piešimo manierą atitinka ir jos poetinė kalba. Eilėraščiai, kurie pristatomi kartu su piešiniais „Moterys su burnomis“, dažniausiai yra trumpi ir tikslūs, jie neturi nei pradžios, nei pabaigos, todėl gali be ribojančios punktuacijos laisvai atspindėti gyvenimą – tokį, kokį ji mato menininkė.

Eilėraščius iš vokiečių į lietuvių kalbą išvertė Giedrė Bartelt. Ekspozicijos dailininkė – Eglė Kuckaitė.

Aldonos Gustas kūryba ir asmenybė sulaukia vis didesnio dėmesio ir pripažinimo tiek Vokietijoje, tiek už jos ribų. Už jos veiklą Aldonai Gustas buvo įteikti šie apdovanojimai:

1997 m. – Rahelės Varnhagen von Ense medalis

1999 m. – Vokietijos kryžius už nuopelnus (vok. Bundesverdienstkreuz)

2006 m. – ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ medalis

Autorės parodą Juozo Miltinio dramos teatre apžiūrėti galima iki birželio 14 dienos.

